

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 14.

— Sibiu, Sambata 14/26 Februaru. —

1881.

La éste juni romani !*)

Pro labore desidia, pro continentia et aequitate cupido atque superbia invasere. Sallust.

Au trecutu unu diumatate de secolu, de candu romanii au inceputu a face unu progressu inbucuratori in studii. De unu lungu siru de ani vedemu junii romani alergandu pe la tóte institutele mai inalte de sciintia, pentru cá acolo se se adape din sciintiele moderne; tóte facultatile europene, inpendu din Franci'a, Itali'a, Belgiu, Germani'a, Svetier'a, Austri'a, Ungari'a, ba chiaru in Russi'a sunt preperate cu unu numeru mare de juni romani, carii tindu a se perfectiona in sciintiele mai inalte de tóte speciele; o suma considerabila de doctori in drepturi si de filosofia suntenu in stare a arata cá numera natiunea romana; avemu mai multi juristi cu o teori'a distinsa si cu o praxa respectabila, multi advocati de renume si vreo càtiva doctori in medicina incoroneia nimbulu natiunei nóstre; filosofi, agronomi, silvicultori, ingineri, mechanisti si teologi invetiati, ne dau dovada, cá si-au folositu tempulu càtu au fostu pre la universitati, singuru numai pentru a'si castiga sciintie mai inalte; si pre langa tóte aceste, daca te-ai pune a numera pre toti acesti barbati de specialitate si indiestrati cu sciintiele moderne, càti traiescu astadi in Austri'a si Ungari'a, in Transilvani'a si Bucovina, ai gasi unu numeru fórte neproportionatu cu spesele câte le-au avutu natiunea romana si parintii loru pana iau crescutu.

Singuru statulu preotiescu ni-arú potea indestuli, unde sunt cei mai multi; dara din ceialalti, in care officii publice de ale statului sau si ale corporatiunilor morale i vei afla aplicati in numeru cevasi mai insemnatu?

Cautandu dupa cauzele ce producu acea dis-

*) Facemu locu acestei lucrari adressate càtra junimea romanésca din monarchi'a Habsburga, nu numai din cauza, cá preste puginu se incepu assentariile, ci si mai virtosu cá ea este in acordu cu opiniunea toturoru barbatilor nostri ingrijati de viitoru, si cá noi insine amu indemnatu totudeauna la inbracisirea acestei cariere nobile.

Red.

Foisiór'a „Observatoriului“.

Descriptiunea unoru intemplari memorabili din 1848—1861.

(Urmare si fine.)

Episcopulu Joanu Lemeni a doritu fórte multu se se întorca in patri'a sa si mi-a scrisu mie cá i s'a promisú acésta favóre, se'i si iau quartiru in casele lui Kremer de langa biserica nóstra. In Sibiu inse la gubernu si chiaru in Blasiu s'au temutu unii ómeni, cá daca episcopulu Joanu Lemeni se va întorce in patri'a sa, romanii greco-catolici ilu voru cere éra de episcopu diecesanu, voru turburá tiér'a, voru rebelá si va fi vai de locu. Asia episcopulu Lemeni s'a stinsu cá si episcopulu Inocentiu Clainu in exiliu, acesta in Rom'a, cela in Vien'a. A fostu silitu si Grigorie Maioru in a. 1782 se renuntie la aceeasi episcopia, in urmarea nenumaratelor denuntiatiuni si persecutiuni pornite asupra lui, inaintate din Sibiu si dela Clusiu la curtea imperiala; dara imperatul Josifu II nu l'a mai pedepsitu si cu exiliu, ci l'a lasatu cá se'si petréca restulu vietiei in patria, la monastirea din Alb'a-Jul'a.

Descrierea unoru intemplari din 1861 si mai dincoce, memorabili pentru romanii din monarchia, o curmamu asta-data, nu numai din cauza, cá fiindu mai multu scene si intemplari scrise in alte limbi, acelea trebuiescu traduse, la care se cere timpu, ci si din cauza, cá si la acésta foisióra ni s'au adunatu éra si multu materialu; de aceea ne si folosimu de acésta ocaziune, cá se rogamu, anume pe auctorii de tractate sciintifice si de poesii, se'si dea invoie, cá unele cá acelea se se publice in fói'a Asociatiunei transilvane.

Acestea dise fiindu cá in parentese, ne mai întorcemu pe puginu minute la episcopulu Joanu Lemeni, carele dupace a fostu internatu in Vien'a, isi petrecu restulu vietiei totu numai in monastire si mai multu cu

proportiune, chiaru si candu ai ámbla cu lamp'a lui Diogene dio'a la amiédi, nu ai potea afla altu respunsu, decâtu cá constelatiunile politice si sistemulu care domnesce, alunga pe toti junii romani, carii au invetiatu carte, in tóta lumea, pentru a'si castiga vreo aplicatiune, conformu sciintieloru ce si li-au adunatu, pentru-cá aci in patria pentru ei nu este locu, nu sunt primiti, ci despretiuiti si urgisiti.

Cu vreo 50—60 insi càti mai sunt suferiti pe la judecatorii, vreo 30—40 insi càti au aflu aplicatiune pre la officiele politice, dicu nu ne va potea scóte ochii nime pe lume, si cu ànima curata nu ni va potea face inputarea, cá dóra dorintiele romanilor aru fi in de ajunsu implinite, pentru-cá decâtu ori se nasce intrebarea cá se se ocupe veru unu postu care a devenitu in vacantia, si'lu bate Dumnedieu si pre veru-unu june romanu cá se competedie, de si este de calitatile cele mai emnente, de si au absolvatu cursulu juridicu si au depusu tóte esamenele cu succésulu celu mai laudabile, totudeauna este preteratu, sau din consideratiuni politice, sau pentru-cá nu au avutu pre nime care se róge pre ministrulu, cá se'lu denumésca, si sub astfelu de inpregiurari totudeauna sunt denumiti in functiune atari individi, carii de regula urescu pre romanu, nu'i cunoscú limb'a nici de veste, si apoi tinete romane cá dela atari judecatori capeti sententia de 'ti este acra ànim'a, ba nu'ti folosescú nici remediile de droptu care ti le concede legea si le faci cu grele spese, pentru cá celu ce ti'a pertractatu caus'a, nepricependu te au scrisu cea ce au vrutu, sau tu nu l'ai priceputu de locu ceea ce ti-a vorbitu. Casuri de acestea sunt fara numeru.

Sistemulu de astadi nesuferindu alta limba pe acestu pamentu udatu cu sangele mosiloru si stramosiloru nostri, decâtu pre cea magiara, firesce cá nu'i convine cá se aplice in functiunile statului si juni romani, pentru-cá se teme cá aceia totusi ar mai deschide ochii poporului romanu si ar arata câte nedreptatiri mai indura; de aceea dara toti junii romani càti au studiatu si studiédia, cautu se ie lumea in capu si se emigredie.

Prin aceste emigrari romanii in sine nu perdu

lectur'a, éra la biserica mergea regulatu si asistá la s. liturgia in biserica greco-catolica dela S-t'a Barbara, unde éra seminariulu clericiloru romani si ruteni, oficiá si insusi, ori-candu ii permittea starea sanetatiei. Din anii exiliului seu credemu cá nimeni nu ar fi in stare a'i descrie asia de bine si atátu de exactu modulu vietiei si ulterioarele suferintie, atátu spirituali càtu si fisice, decâtu fostulu in acea epoca prefectu alu studieloru in acelu seminariu, barbatu pe càtu de erudit, pe atátu si competente cá biograpu. In acestu casu apoi s'ar fi adunatu destulu materialu pentru viét'a lunga si multu agitata a unui barbatu, cu alu càrui nume si activitate au fostu legate multe destine a le poporului romanescu, nu numai pe terenulu bisericescu, ci si pe celu nationale si politicu. Autobiografi'a dictata de elu insusi, publicata in anulu trecutú intréga in càtiva Nri ai fóiéi „Scól'a romana“ dela Naseudu, din a. 1880; seri'a interessanta de informatiuni publicate in aceeasi materia in foisiór'a „Observatoriului“ din acelasu anu, scóse din memorialele domnului canonicu Constantinu Papfalvi, care avuse bunatatea singulara de a ni le pune pe unu timpu la dispositiune, si combinate cu alte ale nóstre (Nrii 17 pana la 22 si 41 pana la 47); dupa aceea actele din faimosulu procesu dela Blasiu (101 pana la 104); in fine acestea informatiuni care se vedu acilea, incependu dela Nr. 11 a. c.; inavutite inca numai cu descrierea petrecerei desu numitului archiereu in Vien'a pana la mórtea sa si cu câte-va acte din periodulu absolutismului austriacu (1850—1860), daadoe la cele citate si folosite de càtra dd-nii Eugenu de Friedenfelds si Alex. Jakab fia-care in sensulu seu, in opurile citate de noi mai de multe-ori in anulu expiratu, — tóte acestea, date pe man'a unui istoricu de professiune, cum ar fi buna-óra domnulu canonicu Joanu M. Moldovanu, inchiagate in istori'a bisericesca luata dela 1830 sau si dela 1810 incóce, ar fi in stare se arunce o lumina curata, nefalsificata prin diverse colori de curcubeu, nu numai preste viét'a lui Lemeni, ci preste intrég'a viét'a bisericesca si nationale a romaniloru pe unu periodu de vreo 40

nimica, pentru-cá Dumnedieu ni-a mai reservatu o patria si inca cu multu mai libera, cu multu mai splendida decâtu e patri'a nóstra cea ingenunchiata si coplesita de datorii, si emigrarile juniloru romani se intempla de regula spre acea patria romana, care o scie lumea si o sciu romanii cá este „Romani'a libera“; dara suferi si perde poporulu romanescu din Austro-Ungari'a, pentru-cá elu se ostenesce cá se'si crésca fii, elu isi dà crucerii, pentru-cá se'i indiestredie cu sciintiele recerute, cá asia se fia cetatieni bravi ai patriei si se mai indrepte si ajute si pre poporulu din care au esitu.

Numerarea poporului ce s'a terminatu cu finitul anului 1880 ne da prob'a cea mai eclatanta, cá poporulu scade si inca scade in proportiuni spaimentatórie, si apoi care póte fi acelu regimu, cá se nu védia perderea ce o suferi tiér'a prin scaderea poteriloru de lucru? Acela ori-cá are orbulu gainei, ori-cá este inbetatu de fanaticismulu seu nationalu si nu vede, cá perirea 'i este aprópe. Acelu statulu, alu carui regimu nu numera si nu se silesce a'si conserva toti factorii de viatia si de putere, acela isi pregatesce insusi mormentulu, pentru cá jidanii pe càtu i magiarisédia, sunt si remanu numai unu visu nebulu pentru magiarismu, deórece aceia la cea de antaia catastrofa européna, se voru lipsi si asimila cu acelu poporu, care va fi mai tare si mai avutu, si se voru desface de cei plini de datorii si de aceia carii imitédia si copiadia tóte sciintiele moderne dela altii, prin urmare sunt seraci atátu de avere càtu si de sciintia, apoi au o limba straina de tóte limbele europene.

Cá romanii se fia ori-si cum inpedecati de a'si parasi patri'a natala, cá se remana aci, unde au deschisu ochii mai antaiu, si prin urmare studiendu se póta folosi patriei si poporului din care s'au nascutu; cá se fia scutiti de persecutariile politice si se nu fia siliti a se ruga de aceia cá sei aplice in functiuni, unde nu voiescu cá se'i aplice; cá se póta da lunei probele cele mai eclatante, cá romanulu isi iubescú legánulu stramosiescu si este si gat'a a'lu apara la tempu de nevoia, pentru-cá acesta este si leganu romanescu, ori càtu s'aru incerca netrebnicii a falsifica istori'a; cá se fia scutiti de acésta desnacionalisare hidósa,

de ani. In acelasu timpu ar disparea de inaintea unei scrieri cá aceea, nenumarate naratiuni fabulóse, anecdote inventate, prinse cá din aeru, propagate in poporu nu numai din usioratate, din mancarime de a spune ceva, ci uneori si din reutate manifestata.

Este lucru fórte periculosu si totodata umilitoriu a mai suferi, cá in istori'a nóstra se se mai póta incuibá neadeveruri stracurate in trens'a pe furisú, cá o marfa de contrabanda. Este sciutu, cá nicairi nu se inventa si nu se credu atâtea vorbe seci, fabule si fantasi, cá in orasiile mici, si mai alesu in acelea, care se falescu a fi resiedentie de suverani, de gubernatori, de episcopi si mitropoliti. In acestu punctu nu facu exceptiune in tierile nóstre nici chiaru cetati de câte 20—30 mii de suflete. Cautati aici in Sibiu si cu atátu mai virtosu, buna-óra in Clusiu si in Brasiovu. Lectorii au vedutu cu ce minciuni absurde si blastemate revoltara pe clusiani in Novembre 1848 pana la versare de sange. Vei dice inse, cá acelea au fostu casuri extraordinarie, intru o epoca de sange; dara nu vei negá existenti'a proverbiului, cá „minciun'a ungrésca trece 'n tiér'a romanésca“, precum nici cea dela Brasiovu, ce se aude cu atátu malitia mai alesu in Bucuresci: „Mai taci din gura mei, nu spune atâtea brasiove.“ In càtu pentru miculu Blasiu, apoi acolo pe langa fabul'a despre atentatu se mai inventase si alt'a, daca nu asia criminala, in totu casulu infama, pe care inse incepusera se o créda pana si multi preoti. Se dicea, cá pe candu Simionu Barnutiú éra professoru si prefectu alu studieloru (Studiórum prefectus) in seminariulu clericiloru, episcopulu Lemeni s'ar fi incercatu mai de multe-ori se'lu dedea la beutura de vinu, se'lu faca betivu, trimitiendu'i sticle pline de vinu, si cá insusi episcopulu venia la elu in seminariu. Din acei 52 de clerici, càti amu petrecutu in acelu seminariu intre anii 1831 si 1835 se mai afla in viét'a càtiva, totu septuagenari. Las' cá episcopulu venia rar in seminariu, óresi-cum din o delicata crutiare a auctoritatiei rectorului canonicu preste elevi, dara si candu venia, éra in afaceri mai multu de reparaturi si de edificarea bi-

care se încerca a strabate chiaru si în biserica, voi juni romani câtî simtiti că în voi traiesce virtutea antica, trebuie se ve apucati de studiulu sciintieloru militare mai înalte, si intrandu cu totii în armata, se cercati a sporî numerulu oficiariloru romani în tôte gradele si rangurile, pentru-că numai asia veti salva onórea si natiunea vóstra; numai asia veti scapa de tôte cursele câte vi se întindu; numai asia veti avea ocaziune a instrui si pre gregarii din poporu, că se'si cunósca datorintiele că si drepturile lor, în tôte relatiunile vietiei, cum si făcia de aceia cari conducu astadi destinele popóreloru pe acésta clina fatala.

Intrandu mai antaiu în scólele si institutele militari de crescere, veti deveni în puçini ani oficeri si asia instructorii juniloru romani, carii esu din poporu, pre aceia ve veti sili a'î instrui atātu în artea militara, câtu si la scriere si cetire, fără periclu de a fi magiarisati. Tôte celelalte folóse, câte veti trage voi si ai vostrii din alegerea acelei cariere nobile, sunt la lumin'a dilei si nu e trebuintia a vi le numera si acilea.

Luati esemplu dela natiunea germana si dela natiunile slavice din monarchi'a Austro-Ungariei, incependu dela boemi, croati, poloni si sloveni, ba chiaru si dela serbi. Aceste natiuni sunt astadi reprezentate mai bine decâtu celelalte în corpulu oficiariloru din armata. Din sinulu acestoru natiuni avemu pe cei mai multi si mai distinsi generali si beliduci. Acestia sunt adese-ori înaintati în functiunile cele mai înalte ale statului; ei vinu în atingere cu regimulu si cu organele sale subalterne, prin urmare din positiunea lor cea înalta si totu-deauna bine dotata, le dà man'a a vedé si de suferintiele poporului, precum si a cerca midilócele, prin care s'ar ameliora sórtea aceluia, au si influintia la imperatulu si regele nostru, si pre tôte aceste cali cêrca — pentru-că sangele nu se face apa — a feri pre poporulu din care se tragu, de tôte machinatiunile politice, ilu apara de siovinismulu modernu si de intrigile acelora carii tindu a rapi tóta puterea de viatia a popóraloru; ba aflanduse în functiuni înalte militare, daca sunt numai ceva economi la spese, isi facu si averi si le stau la dispositiune midilóce de a întemeié familii cu stare si cu védia, isi potu cresce pruncii cu multu mai bine si mai usioru de câtu poporulu seracu.

Din tôte acestea beneficii si castiguri resulta, că natiunea aceea care are cei mai multi fii în sinulu armatei, dara nu numai cá gregari simpli, ci cá conducatori, cá comandanti si beliduci, este cea mai tare, cea mai vediuta.

Póte fi că junii romani, la acaroru adresa scriemu aceste, imi voru reflecta, că ei cá oficeri aru fi supusi sau la germanismu sau la magiarismu; eu inse ve vorbescu din esperinti'a de tôte dilele, că astadi toti oficerii din armata, fia aceia ger-

sericei, apoi la examene, dara toti câtî au cunoscutu pe Barnuti, si mai alesu carii amu vietuitu cu elu ani întregi sub acelasiu coperementu, scimu bine, că elu numai câtu gustá câte puçinu vinu si că mancarea si beutur'a lui a fostu mai multu numai laptariie, anume lapte dulce. Dara episcopulu invitá la mésa pe Barnuti? Ne invitá pe toti; éra personalulu cancelariei avea locu la mésa, si la Lemeni, cá la cei mai multi episcopi si la alti barbati de rangulu înaltu, carii se credu facuti din acelasiu lutu, din care sunt toti ómenii bine crescuti si cu portari frumóse; apoi Barnuti se facu din prefectu alu studiiloru notarioru consistoriale, în acésta calitate se întielegea de sine, că aceia se si locuiesca în resiedenti'a episcopéscă.

Eca ce falsificari de adeveru se potu întimplá si ce absurditati se potu inventá, daca nu vomu luá în ajutoriu cá corectivu contra lor: press'a si anume pe cea periodica, onesta si conscientiósa. [G.B.]

Trierarchii.

Vineri la 30 Ianuariu s'a serbatoritu în vechi'a capitala a Moldovei hramulu bisericei fundate de Vasilie Lupu VV, si alu scóleloru nationale întemeiate totu de acestu Domnu si în coprinulu aceluiași localu, ce este mai în centrulu orasiulu vechiu. Câte mari suveniru n'au trecut prin memori'a locuitoriloru în percurculu acestoru 239 de ani dela fundarea bisericei si scólei? Câte umilire si câte marime n'a trecut preste fruntea tiei cu dilele resarite si apuse de atunci? Dumnedieu inse a aratatu cu degetulu seu asupra acestui pamentu, si némulu nostru de pe o intinsa Romania, astadi mai cu putere glorifica numele seu.

Marire bisericei! marire scóleloru? Lumin'a lor e daru dumnedieescu, si omulu se face vrednicu de ea, incalduindu-se la radiiele sale cele binefacátorie. Resunau clopotele din turnulu trierarchiloru, credintiosii se adunau în locasiulu celu sfântu, spre a'si face rugile lor lui Dumnedieu si a binecuvéntá memori'a scumpa a lui Vasilie Lupu. Ferice de voi o Domnitoriloru! a căroră memoria se resfrange cu recunoscintia în ánim'a urmasiloru nostri. Numele vostru trece în viéti'a vecinicieii în empireu. (Dupa „Liberalulu“ si „Rom.“)

mani, magiari, boemi, croati, poloni, séu serbi ori romani, pre langa tôte cá tôte afacerile lor si limb'a de comanda li este germana, magiara ori croata, potu fi si sunt pronuntati nationalisti, fiacare în sensulu nationalitatiei sale genetice si în acelu sensu, că fiacare nationalitate isi are partea sa de merite reali la sustinerea, consolidarea si glori'a monarchiei si a tronului, si vai de acele regime, care nu se ocupa cu studiarea acestei cestiuni, si care nu reflectédia la ea; pentru-că la momentulu celu dantaiu de sguduire ce ar veni ori din launtru ori din afara, voru esperia, că totu aparatulu lor compusu cu atáta maiestria, se va sfarima cá ól'a aruncata la parete.

Deci dara la óste juni romani! cá-ci sistemulu modernu si fara de aceea ve face pre toti militari. Dara ce folosu, că sunteti până acuma cei mai multi numai gregari; óre nu ar fi mai bine, cá numerulu oficiariloru, alu comandantiloru, alu generaliloru si beliduciloru se se recrutédie si din sinulu natiunei romane? cá-ci voi sciti, lumea o scie si beliducii au recunoscutu dejá, cá soldatu mai bravu cá romanulu nu este! bravur'a oficiariloru, comandantiloru, generaliloru si beliduciloru este recunoscuta si onorata de monarchulu, de popórale culte ale Europei si de istoria. Romanulu cá unu poporu viu, cá unu poporu istetiu si plinu de viéti'a, trebuie se ocupe locu si în istoria, éra faptele lui trebuie se fia remunerate. Romanii cá poporu autochtonu, stravechiu, indigenu alu patriei, nu potu se vedea cu ochi buni, că sunt condusi totu numai de altii, ci voru se ia si ei parte la conducere. Asia dara la arme si la studiulu sciintieloru militari mai înalte, voi juniloru romani, cá-ci alu vostru este venitoriulu.

Ciblesianulu.

Ungari'a.

— (Revisiunea numerarei. Colonizare. Episcopia greco-catolica magiara. Absentarea oficiariloru de Honvéd. Modul si spiritulu în care se manifestédia în epoc'a nóstra viéti'a nationala a poporului magiaru, în familia, în societate, în viéti'a publica a statului, la gubernu, în dieta, în pressa, chiaru în societatile scientifice, este în adeveru fenomenale, ne mai vediutu, ne mai cunoscutu la nici-unu poporu, în nici-unu periodu alu istoriei. Acésta nu e stare sanetósa, e o crisa grea a unui morbu lungu duratoriu, si simptomele lui sunt fôrte numeroase. E preste potintia, cá acésta stare abnorma se nu traga în curendu asupra sa luare-aminte a Europei întregi. Popórale si staturile se afla, chiaru si fara voi'a lor, în o solidaritate de interese, care face cá se fia îngrijatu vecinu de vecinu. Din mai multe, câteva esemple.

În Ianuariu se facu recensementulu; în cea mai mare parte a tiei resultá, în locu de crescere, unu deficitu grosu alu poporatiunei dupa die c e a n i ! Credeti d-vóstra, că acelea popóra straine, care au creditatu pe Ungari'a de 13 ani încóce cu atátea sute de milióne, se potu uitá cu indiferentia la descrescerea acestei poporatiuni? Este unu adeveru elementariu, că numai unde este poporu multu si laboriosu, póte incassá si statulu venituri mari.

Vediendu gubernulu acelu deficitu în poporatiune, dete ordinu strictu, cá numeratur'a se se dea în revisiune noua, cá-ci trebuie se se fia comis erori mari de către comisiuni, în m i n u s . Revisiunea se facu, deficitulu inse remase mai totu cum a fostu în Ianuariu.

În Ungari'a inse si în Transilvani'a nici nu mai este vorba de inmultirea locuitoriloru preste totu, ci numai de inmultirea rassei magiare cu ori-ce pretiu, chiaru si cu periculu de a veni în conflicte serióse cu staturi vecine. Nenumerate ne sunt probele pentru ceea ce afirmamu la loculu acesta, prob'a inse ce ni-o dete dilele trecute dn. Kerkápolyi, professoru la universitate, membru alu academiei de sciintie, fostu ministru de finantie, întrece cu auctoritatea sa pe tôte celelalte. Academia unguréseca a facutu totu-deauna politica, asia, sciti, inelita, asta-data inse o facu pe făcia. Dn. Kerkápolyi adeca tinu deunadi în o siedintia publica academica dissertatiunea sa despre Colonizarea Ungariei si a Transilvaniei cu magiari. Ce vi se pare, unde au aflatu eruditulu professoru pe acei magiari? Totu pe unde'i sciti si d-vóstra, numai câtu nu ati fi crediutu, cá tocma si dela unu Kerkápolyi se auditi atátea absurditati spunendu-le în publicu si în presentia colegiloru sei. Kerkápolyi adeca propuse între altele: 1. Cá ungurii se sparga cele cinci sate unguresci din Bu-

covin'a si se duca pe locuitorii lor în Ungari'a. 2. Se aduca pe toti ungurii ciangai din Moldov'a în Ungari'a, adeca tocma asia, cá si cum acei vreo 50 mii unguri fugiti séu fugariti din Transilvani'a în diverse epoche, incependu din timpulu hussiloru, aru fi nisce turme de vite cumparate si transportate în alta tíera spre vendiare. 3. Se scótiá din secui câtu mai multi în districtulu Fagarasiului, în comitatulu Hunedórei, în Muntii apuseni, chiaru si în Ungari'a pe puste, preste totu unde statulu are dominie intinse. 4. Kerkápolyi crede, că în capital'a Vienei aru fi vreo 40 mii magiari profesionisti (meseriasi); elu propune cá gubernulu ungurescu se'i chame, se'i aduca din Vien'a si se'i colonisedie în orasiile unguresci, spre a intari nationalitatea magiara. Mai departe Kerkápolyi nici nu intréba pe nimeni, daca acei 40 mii de magiari (despre care cifra inse noi ne indoimu de 40 de ori) vréu se se mai întórca în Ungari'a, daca ei traiescu mai indestulati acolo, daca au familii, case, mese, relatiuni intime etc. 5. Din magiarii de pe puste (Alföld) se stramute între slovaci si ruteni spre Galiti'a.

Toti ómenii practici, carii sciu ce semnificatiune are colonisatiunea în dilele nóstre; toti câtî sciu cá nu mai traimu în dilele lui Gengischan si ale lui Tamerlan, isi batu jocu de acelea proiecte desperate ale lui Kerkápolyi, si chiaru o parte din publicistii unguresci mai moderati dau din umeri la citirea lor; destulu inse că ele sunt o simptome fatale a timpului în acestea tieri.

Caus'a infintiarei de episcopia magiara de ritu grecescu catolicu se pertractá în siedinti'a din 19 Februaru a casei deputatiloru si se adoptá proiectulu unei resolutiuni în acelu sensu, cá ministrulu de culte se faca câtu mai curendu pasii necesari în sensulu dreptului canonicu alu Ungariei, pentru infintierea unei episcopii greco-catolice, cu servitiulu ddiescu în limb'a magiara, la orasiulu Hajdu-Dorog. Ministrulu Trefort declará, că elu înainte de acea resolutiune, a si inceputu negociatiuni în acésta cestiune, cu cine? se întielege usioru, adeca cu scaunulu Romei, cu episcopatulungariei, cu episcopii ruteni si — cu Corón'a, cu monarchulu. Asia rutenii (se dice cá 130 mii) magiarisati se afla în ajunu de a li se introduce limb'a magiara si în biserici. Cá ce făcia voru face la acésta scire miliónele de ruteni din Galiti'a si din Russi'a, cu clerulu lor, cu archiepiscopii si episcopii lor; cá ce impressiune va produce acestu evenimentu atātu în St. Petersburg, câtu si la tôte popórale de nationalitate slava, la média-nópte si la média-di, ni se va arata în timpu nu asia departatu. Una se scie, că daca romanii din Ungari'a nu sunt cu totul orbiti de Ddiu; daca clerulu lor voiesce se mai fia si se mai remana în pastorirea bisericiloru romanesci cá atari, atunci calea pe care au apucatu cei din Gherl'a, nu este pentru ei calea mantuirei, ci calea sigurei apunerii.

Cu ocaziunea desbateriloru din 19 Febr. cunoscutulu kossuthianu fanaticu br. Blasius Orban nu s'a rusinatu a inseilá o multime de neadeveruri manifeste si calumniile cele mai sfruntate contra ordinariatiloru din Blasiu si Sibiiu, cá si contra episcopului ev. sasescu. Între alte obrasnicii Orban dice, că în Secuime se afla 30 de mii secui (magiari) curati, de legea grecéseca, caroru inse li se inponu dela Blasiu si dela Sibiiu totu popi dacoromanesci. Éca, asia facu ómenii acestia istoria, politica si legi; asia prepara ei pe generatiuni, cá se petréca în pace unele cu altele. Nu; ci acestu metodu alesu de ei este metodu sangelui si alu peirei. Ei revólta asupra lor pe tóta lumea civilisata.

Tiér'a filosofiloru.

Asia placea germaniloru se'si numésca până acum tiér'a lor si anume pe Prussi'a, din cauza că incependu camu dela filosofulu Emanuilu Kant, speculatiunile filosofice au fostu reprezentate prin mai multi professori si alti barbati sapienti în capital'a Prussiei si pe la alte universitati. Astadi numirea de tíera a filosofiloru chiaru si multi germani o iau în ironia si ii dicu tiér'a soldatiloru si a executoriloru de dari.

Cele mai multe staturi europene se afla îngreunate cu inoposte fôrte multe si apasátorie, Germani'a inse, si alaturea cu ea Austro-Ungari'a si Itali'a, întrece pe tôte. În cele din urma locuitoriloru nu le-ar pasa prea tare se dea la unu stat, despre care sciu bine că e statulu lor si nu alu altora, si cá daca dau multu, castiga multu, cá-ci totu statulu îngrijesce, cá fiacare locuitoriu

se'si castige dupa laborea sa nu numai pana de tote dilele, ci si unu prisosu pentru viitoriu, casuri de nefericiri, betranetie, familia s. c. l. Este inse nespusu de reu acolo, unde poporul muncesce forte multu si castiga prea pučinu. Acolo au ajunsu astadi Germani'a; de aici apoi agitatiunile socialiste si comunistice incuibate la multe milioane de locuitori.

Principele Bismark trece astadi de barbatulu celu mai genial din tota Europ'a, totuodata inse si de celu mai mare despotu. Prin superioritatea spiritului si prin energi'a caracterului seu elu impune preste totu, schimba ministrii, ca si cum ar fi elu imperatulu, incurca pe partide in parlamente asia, in catu nu mai sciu unde le sta capulu; scurtu, Bismark face totu ce afla elu cu cale. Elu voiesce in cugetu sinceru se indestulésca pe natiune; cu tote acestea Germaniei ii merge multu mai reu decatu inainte de 1870. Acum Bismark a venit la idea, ca spre a desmenta pe saracime dela realizarea planurilor socialiste si comunistice, proletarii se remana scutiti de orice contributiuni directe pe capu, profesiune, venit etc. si pentru pruncii lor se nu dea nici bani de scola. In acelasiu timp renuntulu belliduce Moltke declara, ca portarea de resboie este necesaria pentru regenerarea poporaloru.

Unii publicisti tinu despre principele Bismark, ca dela unu timpu incóce nu ar fi in tote mintile. „Binele publicu“ din Bucuresti reproduce despre acelu mare barbatu de statu acestea:

„Journal des Économistes“, inportanta revista economica, in brosiur'a din Februaru, contine urmatoarele reflexiuni asupra cancelarului Germaniei, relativu la recente sale declaratiuni, de care s'a facutu multu sgomotu, si la noua'i activitate politica.

Dlu de Bismark facea pe mortulu de catuva timpu; de curendu rupse tacerea, pentru ca se faca doue declaratiuni: prim'a in care spuse ca va remane, la putere pana in dio'a candu imperatulu 'i va ordona se se retraga; cea d'a dou'a, in scopulu d'a asigura opiniunea publica in Germani'a si in Europ'a, afirmandu ca „nu e nici unu resbelu in perspectiva si ca se pote compta pe o pace lunga.“

Prim'a din aceste doue asertiuni n'avea nici o necesitate de a fi afirmata, ca-ci nimeni nu se indoaie de ea. Cea de a doua nu probedia nimic in gur'a marelui cancelar; dara trebuesce inregistrata langa aceea pe care o mentionaramu.

Intre acestea incerca si o nota socialista; dupa ce s'a facutu protectionistu si a devenitu partisanu alu inopositoru indirecte, propuse consiliului federalu unu proiectu de lege relativu la asigurarea obligatorie si incarcandu statulu cu acesta noua functiune.

Éta in substantia ce dice proiectulu in 47 de articole, si care intempina deja destula resistentia:

„Ori ce lucratoriu sau inpiegatu castigandu mai pučinu de 2500 fr. pe anu, si ocupatu intr'o mina, o usina, o fabrica, unu atelieru, trebue se fia asicurat in contra accidentelu la care este supusu in indeplinirea muncii sale. Acesta asigurare trebue contractata cu o casa fundata si administrata de statu, alu carui scaunu se fia la Berlin si care se aiba agenti in tota Germani'a. Sum'a premiulu de platitu va fi fixata printr'unu decretu.

„Premiele se voru plati dupa cum urmédia: candu salariulu anualu alu asicuratulu e de 937 fr. 50 bani sau mai pučinu, cele doue treimi ale premiulu voru fi respuse de patroni, cea de a treia treime va fi versata de administratiunea locala a Asistentiei publice; candu salariulu va fi superioru sumei de 837 lei 50, jumatarea primei va fi versata de patroni si ceealta jumatare de insusi asicuratulu.

„In casu de accidentu ce aru produce o incapacitate de a lucra de mai bine de 4 septemani, asicuratulu va avea dreptulu se'si primésca cheltuielile de bóla, dela septeman'a a 5-ea incolo, si la o renta care va varia, dupa casuri, intre 25 la suta si 66 la suta din salariu. In casu de accidentu mortalu, cas'a va plati cheltuielile inmormentarii si ale tratamentulu medicalu si se va mai da pe langa acesta si o pensiu egala cu 10 la suta din salariu, plusu 10 la suta pentru fiacare copilu minoru, pana la vârsta de 15 ani.

„Aceste rente si pensiu nu se potu ceda, nici se potu sechestra.“

Romania.

— In acelasiu timp, in care se incinsea priga dissensiune intre ministeriulu instructiunei publice si intre corpulu didacticu, diarele din ca-

pital'a tiei ne aducu si unu actu de pietate catra vechiulu corpu alu profesoriloru dela fostulu odinora colegiu S. Sava. Pe langa colegiulu grecu asediatu de domni fanarioti in acea monastire din Bucuresti, boierii cati mai remasesera romani, pe la 1816 aruncasera temelii si la scola romanesci prin Georgie Lazaru, de origine din Avrigu (Freck) in Transilvani'a. Dupa revolutiunile sangerose din 1821—2 Lazaru se retrase in loculu nascerei sale. Dupa inpaciuirea tiei, scol'a romanésca remasese asupra lui Joaanu Eliadu Radulescu, de origine din Tergovistea, cu vreo doi adjuncti saraci ca si elu. In urmarea pazei de Adrianopole (1829) restaurandu-se ordinea si securitatea publica, S. Sava se prefacu in colegiu, care se merite acelu nume. Astadi vinu cativa barbati veterani, fosti studenti in acelu colegiu, si se adressedia cu acestu:

Apelu la vechii elevi ai colegiului St. Sava. Iubitiloru camaradi,

Catva din noi, inpinsi ca si d-v. de sentimentulu de recunoscinta catra vechii nostri professori si directoru ai colegiului St. Sava, credu de datorie a ne arata si in faptu gratitudinea catra densii.

Neindoindu-ne catu de pučinu de consentimentulu d-v. venimu a ve propune radicarea unui monumentu in memori'a profesoriloru si directorulu, ce dela an. 1832 si pana la anulu 1848 au contribuitu prin staruitorele lor veghieri a cultivá ánimile si a luminá junimea, ce era in urma se ia parte la regenerarea tiei.

Spre acestu sfersitu ve adressamu cu fratiésca caldura acesta chiamare, si suntemu siguri ca veti audi-o cu placere, nefindu altu de catu echoulu dorintiei fiacaruia din noi.

Vechiulu nostru camaradu, Moscu Asieru, se insarcinedia cu stringerea sumelu ce va produce subscriptiunea deschisa numai intre elevii acelei epoe.

Ve rogamu dar a indrepta ofertele d-v. la numitulu nostru camaradu, ce locuiesce in Bucuresti strad'a s-t'a Vineri Nr. 8.

Candu produsulu subscriptiunei se va crede de ajunsu spre a se procede la ridicarea monumentulu, veti fi invitati a ve intruni in adunare generala, ca se numiti comitetulu de executiune si se alegeti modelulu, dupa care se se faca monumentulu, precum si de a insarcina comitetulu a cere dela gubernu autorizatiunea de a lu ridica pe loculu chiaru alu vechiulu colegiu St. Sava.

Primiti iubitiloru camaradi, o fratiésca si caldúrsa stringere de mana.

Bucuresti, Januariu 1881.

Gr. Gradistenu 50 fr., generalu Florescu 100 fr., A. Florescu 25 fr., Orescu 30 fr., B. Boerescu 60 fr., Dr. Marcovici 50 fr., J. Zalomitu 30 fr., Jónu Ghica 30 fr., C. A. Rosetti 50 fr., colonelu Cretianu 15 fr., G. D. Vernescu 120 fr., colon. Al. Schina 10 fr., Moscu Asieru 40 fr., P. Savescu 20 fr., C. Brezoianu ing. 40 fr.

Publicandu acestu laudabilu apelu, nu ne indoiu, ca va gasi unu resnetu in ánimile totoruru acelu, cari s'au adaptu de luminile profesoriloru in cestiune. Ne bucuramu totuodata vedindu ca intre subscriptorii apelu figurédia barbati din tote partidele politice. Alegerea d-lui Moscu Asieru de casieru, ca unulu care a fostu celu dintaiu israelitu ce a intratu in colegiulu sf. Sava, — pe langa ca este o onóre aratandu increderea ce d-sa inspira distinsiloru barbati subscrisi, — constituie si o noua dovada, ca la noi nu se face ose-bire de religiune, candu este vorb'a de o persóna demna si onorabila.

Éta acum si numele directorulu si profesoriloru colegiului sf. Sava dela 1832 pana la 1848:

Directoru: Petru Poenariu.
1. Constantinu Moroiu, professoru de drepturi; 2. Simeonu Marcovici, pr. de retorica; 3. George Ioanidu, pr. de limb'a elena; 4. Joaanu Popp, pr. de gramatie'a romana; 5. Florianu Aronu, pr. de istoria; 6. Genilie, pr. de geografia; 7. Alesandru J. Vaillant, pr. de literatur'a francesa; 8. Constantinu Aristia, pr. de gramatie'a francesa; 9. Eufrosinu Potec'a, pr. de istoria sfanta; 10. Preotulu Joaanu Snagoveanu, capelanu; 11. Pavlidu, pr. de geometrie si trigonometrie; 12. George Popp, pr. de aritmetica; 13. George Hill, pr. de limb'a latina; 14. Alex. Marinu, pr. de clasele incepetóre; 15. Joaanu Poenariu, pr. de clasele incepetóre; 16. Valenstein, pr. de desemnu; 17. Alexandru Popp, pr. de caligrafia; 18. Vasilie Jorj, pr. de incepetori; 19. Théot, pr. de limb'a francesa.

— Scirea funesta comunicata in unele diarie din Romani'a despre alienatiunea profesorulu directoru Georgie Fontaninu dela Craiov'a, se adeveri prin o scrisóre din 8/20 Febr. venita noue de a dreptulu din Craiov'a. In aceea di nefericitulu barbatu fu condusu la Bucuresti, spre a lu dá in grija celoru mai buni medici psihiatrii din capitala si anume in a d-lui Satiu. Fontaninu era cunoscutu ca unulu din filologii cei mai distinsi

*) Nascutu in comun'a Rodu din Transilvani'a, dusu in Munteni'a de catra tatalu fratiloru Gulesci.

Red. Obs.

**) De origine din opidulu Salisce in Transilvani'a.

Red. Obs.

***) Sasu din comun'a Rosnovu (Rosenau) in distr. Brasiovului, dusu dela Brasiovu de catra famili'a Vacarescu, ca professoru alu Maritiei Vacarescu, mai antaiu maritata Const. G. Ghica generalu, apoi in a dou'a casatoria George Bibescu fostu Domnu alu tiei.

Red. Obs.

intre literatii romani; se pare inse ca totu studiulu prea preste mesura incordatu in acesta sciintia, pe catu de vasta, pe atatu si ingrata, l'au adusu si pe elu la acea stare deplorabile. Dea ceriulu, ca se'si revina in simtiri.

Unii voru a sci, ca Fontaninu ar fi de origine din Transilvani'a; elu inse este din parinti romani din Munteni'a, si anume parintele seu cu numele Dimitrie Marinu alias Isvoranu, a fostu de locu din Ploiesti, era mama-sa dela Bucuresci, fic'a unui comerciant bulgaru. Numai catu parintii sei se asiediasera cu comerciulu la Brasiovu, unde au petrecutu pana pe la anulu 1842 intre nespuse persecutiuni pornite asupra lor din cauza, ca Dimitrie Marinu luptase alaturea cu Brasiovenii indigeni, cu peptulu si cu pung'a pentru o biserică si una scola romanésca in la-intrulu cetatiei, adeca in locu privilegiatu. Vrasmasii lui n'au obosit, pana nu l'au ruinatu si adusu la stare, ca se'i vendia casele, vill'a cea frumoasa si spalatori'a de lana, apoi l'au batutu si inchisu. Pe la 1842 Marinu s'a retrasu cu famili'a sa la Brail'a. Dela ruinarea lui din 1837, tocma pe la 1867, adeca tardiu dupa mortea lui la ani treidieci, au esitu sententi'a dela curtea suprema, ca atatu Marinu, catu si companionulu seu Dumitru Ilie (tata la optu prunci) au suferitu cu totul pe nevinovate, era judecatorii lui din prim'a instantia au fostu condamnati a plati spesele procesulu de treidieci de ani. Pe la 1867 mai traia dintre judecatori unulu. Intr'aceea baiatulu tinerelu Georgie fu luat de catra unu vechiu amicu alu tata-seu si tinutu la scolele din Clusiu, apoi la cele din Pesta, unde elu isi schimbă connumele numai intru atata, ca traduse pe Isvoranu in Fontaninu. Unu bunu psihiatru ar fi potutu observá la profesorulu Fontaninu, ca suferintiele parintesci lasasera urme pronuntiate in tota fiinti'a lui. Melancholi'a lui era unu reflexu alu suveniriloru tragice din cas'a parintésca. Elu au avutu si doue sorori, pe catu de frumoase, pe atatu de bine crescute.

B.

Sciri diverse.

† Elena Vasileviciu nascuta Nicóra, ca soția, Mart'a maritata Kober si Sofi'a maritata Pascuovicu, ca sorori, Mihaiu Nicóra ca cumnatu, Julian'a Nicora maritata Filimonu si Sofi'a Nicora maritata Antonescu, ca cumnate, cu áanima plina de intristare aducu la cunoscenti'a totoruru celoralalti consangeni, amici si cunoscuti, cumcá prea iubitulu loru soçi, frate si cumnatu

Georgiu Vasileviciu,

parochulu si protopresbiterulu romanu ortodoxu alu Aradului, in anulu 31 alu servitiului seu pastoralu, 31 alu fericitei sale casatorii, si in alu 58-lea anu alu vietii sale, dupa unu morbu scurtu, si-a datu sufletulu in manile Creatoriului in 10/22 Februaru a. c. in comun'a Sioimosiu.

Remasitiile pamentesci ale repausatulu s'au asediatu spre odichna eterna in cimiteriulu bisericei romane ortodoxe in Siri'a (Világos) in 12/24 Februaru 1881, la órele 10 inainte de amédiadi. Siri'a, in 10/22 Februaru 1881.

Fia-i tierin'a usióra!

* * *

† Subsemnatii cu áanima sfasiata de durere vinu a anuntia totoruru p. t. rudeniiloru, amiciloru si cunoscutiloru, ca prea iubit'a lor soçi, fiica, mama, sora si cumnata

Mari'a Ivanu nascuta Iech,

dupa o scurta bóla in lechusie, in flórea etatei sale de 17¼ ani, si la unu scurtu anu de prea fericita casatoria, a incetatu din viatia la 12/24 Februaru 1881.

Remasitiile pamentesci ale scumpei defuncte se voru depune spre eternulu repausu in cimiteriulu gr. or. din locu, astadi Sambata in 14/26 Febr. la 1 óra d. a.

Saliste, 12/24 Februaru 1881.

Nicolau Ivanu, diaconu si invetiatoriu, soçi; Veturia, prunca nou nascuta; Joaanu Iech, notariu in Noerichu, tata; Joaanu si Mari'a Ivanu, socrii; Aloisia Muciu nascuta Iech, sora; Ilariu Muciu, pretoru, Joaanu, Jacobu, Vasiliu si Maria Ivanu, cumnati; Veturia si Cornelia, nepóte.

— (Insciintiare.) „Reuniunea romana de cantari“ din Sibiu va arangia Dumineca in 15/27 Februaru primulu seu concertu ordinariu pentru acestu anu, in localitatile „Reuniunei germane de cantare si musica“ (Pamentulu micu Nr. 1).

Subsemnatul comitetu isi inplinesce o placuta datorintia atragându atentiunea on. publicu asupra acestui concertu, pentru care dl. George Dima dela conservatoriulu din Lipsi'a, professoru de musica in Brasiovu, unu eminentu cantaretu, a binevoitu a oferi concursulu seu.

La acestu concertu se va executa urmatoriulu programu :

1. Gondoletta, poesie de V. Alessandri, arangiata pentru choru de A. Flechtenmacher. 2. Le reveil du Lion, p. piano à 4 mains, de Contzky. 3. a) La o tinera fata, romantia, arangiata pentru choru de A. Flechtenmacher. b) Marsiu ostasiescu, arangiata pentru choru de A. Flechtenmacher. 4. a) Nuoru de vijelie, de W. Humpel, b) Cei doi grenadiri, de R. Schumann, solo de oaspele dl. George Dima. 5. Alintatu si leganatu, valsu de Josef Gyra, executatu de choru. 6. Arie din oratoriulu „Paulus“, de F. Mendelssohn-Bartholdy, cantata de d. George Dima. 7. Creatiunea, oratoriu de J. Haydn, partea a III-a (Adam: d. George Dima). — Inceputulu la 7 ore sér'a. — Biletele se voru estradá Sambata in 14/26 Februaru si Domineca in 15/27 Febr. a. c. dela 3—5 ore d. pr. in cancelari'a „Asociatiunei transilvane“, strad'a Cismadiei Nr. 7.

Sibiu, in 11/23 Februaru 1881.

Comitetulu.

— (Soirele si balulu „Calicot“) Celu ce va compará viati'a sociala romanésca din Sibiu, asia precum s'a cristalisatu si desvoltatu ea in anii cesti din urma, cu aceea a celorlalte orasie din Transilvania, va avea satisfactiunea a constata, cá atátu cu privire la elementele din care este compusa, cátu si mai virtosu cu privire la tonulu si temperatur'a ce o caracterisedia, ea se distinge in modu fórte onorificu si demnu de a fi cunoscutu si imitatu. Avuramu placerea a ne convinge despre acésta si cu ocaziunea veseleloru si placutelu soirele, ce s'au datu in decursulu septemaniloru din urma la mai multe din locuintiele ospitali ale celoru mai de frunte famili romanesci din acésta cetate. Inceputulu acestei serie de petreceri se facu la d-lu consiliariu gubernialu in pensiune Ilie Macellariu, careia i urmara apoi acelea dela d-lu Dr. J. Moga, d-lu Dr. Aurelu Brote, d-lu avocatulu Partenie Cosma si d-lu Ioanu Badila, fara cá se potemu sci cu care se va terminá.

Aceste petreceri familiare potu fi considerate cá Ouver-tura, éra cá punctu de culminatiune, stralucitulu balu „Calicot“ din sér'a de 21 crt. alu carui succesu moralu si materialu a fostu in tóte privintiele surprindietoriu. Cá acestu succesu in partea leonina a sa este a se multiami neobositei activitati si esemplariulu devotamentu alu presiedintei comitetulu de balu d-nei Maria Cosma, este o fapta necontestabila, prin care numit'a dómna si-a castigatu legitime titluri la recunoscinti'a infintiandei reuniuni a femeiloru romane din Sibiu. Cá fideli croniciari nu potemu lasa neamintita si acea inpregiurare, cá in decursulu aceluor soirele si alu balulu „Calicot“ numerulu d-siúreloru din locu a fostu inmultitu si cu acela alu gentileloru si amabileloru d-siúre Elena P. Barcianu din M.-Osiorheiu si Vilma Moldovanu din Dev'a, carora le dorimu, cá inpressiunile si suvenirile pe care le voru fi culesu in decursulu acestui carnavalu petrecutu in Sibiu, se fia din cele mai placute, mai dulci si mai puçinu efemere. — i. g. — b. —

— (Concertulu d-lui George Dima.) Precum amu fostu anuntiatu la timpulu seu, acestu concertu avu locu in sér'a din 23 l. c. in sal'a teatrului, cu urmatoriulu programu :

1. a) Humpel W., „Nuoru de vijelie“, b) Holstein F. de., „Lustiges Reiterleben“, c) Holstein F. de., „Das gefeite Hemd“, George Dima. 2. Beethoven L. de., terzett din „Fidelio“ (Marcelina, Leonora, Rocco), d-siúr'a br. Popu, d-n'a A. Moga si d. G. Dima. 3. Mendelssohn-Bartholdy, variatiuni-concertante (op. 47) pentru violoncelo cu acompaniamentu pe forte-piano, d-lu Hermann. 4. Brahms J., „Von ewiger Liebe“, d-n'a A. Moga. 5. a) Scheletti G., „Dorulu“, b) Schubert Franz „Fahrt zum Hades“, G. Dima. 6. Beethoven L. de., duett din „Fidelio“ (Bizzaro, Rocco), d-nii W. Weiss si G. Dima. 7. a) Holländer G., „Am Strande“, pentru violina, b) Corelli-David, variatiuni pentru violina, d-lu R. Philp. 8. Mendelssohn-Bartholdy, duett pentru 2 voci de sopranu: a) Cantecu poporalu, b) Cantecu de tómná, d-r'a br. Popu, d-n'a A. Moga. 9. Bönicke H., Sonate (B-dur) pentru forte-piano, (I Allegro risoluto, III Allegro con brio), d-n'a Hedvigu Hermann. 10. Löwe C., „Archibald Douglas“, balada, G. Dima.

Concertistulu a fostu primitu la prim'a sa aparitiune pe avant-scena, cu o caldurósa simpatia din partea numerosulu publicu, ce ímplea spatiós'a sala. Piese-

cantate solo, cá si cea in terzzet secerara aplause vii, éra duettulu din „Fidelio“, cantatu in compania cu d. prof. W. Weiss cunoscutulu basistu, a fostu aplaudatu in modu freneticu. In cátu pentru cele doue cantaretie d-n'a Ana Moga si br. Elena Popu apoi densele acuma cá si de altadata au seceratu aplausele bine-meritate ale admiratiunei publicului. In persón'a d-lui professoru R. Philp amu facutu cunoscenti'a unui violinistu escelentu. Pies'a cea mai aplaudata a concertistulu a fostu ballad'a „Archibald Douglas“, prin acarei executare d-lu George Dima s'a recomandatu auditoriulu, cá unu basistu de valóre si scóla fórte buna. In totu decursulu concertulu accompaniamentulu au fostu incredintiatu alternativu cunoscuteluor pianiste d-nele Minerva Brote si Hedviga Hermann.

Reasumandu, vomu dice, cá succesulu atátu artisticu cátu si materialu a fostu multumitoriu pentru concertistu cá si pentru publicu, éra noi felicitamu cu tóta caldur'a pe d-lu George Dima pentru succesulu ce l'au avutu cá artistu cátu si cá romanu.

— (Petreceri sociali séu baluri.) Cele mai multe baluri romanesci de pe la urbele si opidele mai de frunte ale Ungariei si Transilvaniei, despre care au venitu sciri, esira unulu mai bine decâtu altulu; se pare inse cá celu din Budapest'a si dupa acela celu din Aradu au intrecutu pe tóte. Descriptiunea lor se póte vedea in „Famili'a“ Nr. 13. Spatiulu ne permite a reproduce si noi despre celu din B.-Pest'a numai câteva aliniatie si anume :

„A arangia in Budapest'a unu balu romanescu este greu, cá-ci numerulu familieloru romane s'au inpuçinatu; dar a face cá balulu arangiatu se re-ésa atátu de briliantu — este unu ce admirabilu. Din ast'a se póte trage conclusiunea, cá ce este in stare se produca zelulu conducetórilor. Éta zelulu neobositu a innaltiatu balurile romanesci din Budapest'a la rangulu de balu de elita; cá-ci cu totu dreptulu balu de elita se póte numi acela, unde dame de positiune inalta primescu cu placere rolulu de patronese si unde aristocrati'a si societatea distinsa isi tramite in abundantia reprezentantii sei.

Constatu din capulu locului, cá succesulu a fostu completu. Balulu incepù la 10 ore, candu aparù patronese d-n'a Elena Tisza n. contes'a De-genfeld (roba de metasa lilla cu dantele), cu consorteile seu Colomanu Tisza si cu fiic'a sa Paulina, si celelalte patronese: contes'a Victoru Károlyi (roba de metasa négra, cu catifea négra, brodata cu flori), d-n'a Ecaterin'a Gall soçi'a d-lui jude la inalt'a curte de cassatiune dr. Josifu Gallu (metasa brocatu rosu) si d-n'a Ioanovicu soçi'a fostulu secretariu de statu George Ioanovicu (pe colóre alba broderia négra.)

Dintre notabilitati: afara de ministrulu presiedente, se mai aflau de faça: contele Juliu Andrásy, ministru, contele Szapáry, ministrulu Pauler, con-

sululu-generalu alu Romaniei d-lu Eugenu Voinescu, consululu generalu englesu Andrey Gosling, secretariulu de statu br. Fejérváry, judec curiae George Majláth, presiedentele camerei deputatiloru Toma Péchy, br. Edelsheim Gyulay, principele Lobkowitz, gener. Türr, markgrafulu Pallavicini, judii dela inalt'a curte de apelu Ioanu cav. de Puscariu si Masirieviciu, judele la curtea de cassatiune dr. Josifu Gallu, comitele supremu cont. Stefanu Szapáry, — o multime de deputati, intre cari George Ioanovicu, George Serbu, cont. Forgách, cont. Frid. Wenckheim, Oliver Szlávy, Emmer, Apáthy, Gidófalvy etc., si prefectulu politiei Al. Thaisz.

Petrecerea durá pana in diori, candu toti ne departaramu multiamiti.

Despre celu din Aradu acestea :

„In 17 Februaru amu arangiatu si noi romanii aradani, unu balu in otelulu „Crucea alba.“

La 9 ore sal'a éra plina de óspeti. Revederea unora si intalnirea altora prim'a-data in acestu locu éra petrundietorie, cá-ci toti asteptasera cu doru sér'a balului.

Intalnirile abia tinura câteva minute, si dantiulu incepù cu Ardelén'a.

Numerulu participantiloru la balu a fostu mare, cum n'a mai fostu, numai fórte arareori. Amu avutu onóre a vedé in mijloculu nostru pe Ilust. Sa d-lu episcopu Ioanu Metianu, pe Rds. dn. Ioanu Bercianu canonicu in Lugosiu, pe mai multi d-ni preoti in frunte cu p. protopresbiteri G. Vasileviciu si Vasiliu Belesiu.

Dintre autoritatile militare ne-au onoratu ilustrii generali Fridericu Prohaszka si Cornelu Görgei, apoi d-nii coloneli Varga, Lamezan si Salmen, precum si unu numeru considerabilu de oficiari de tóte rangurile. Intre fruntasii civili amu veditu pe d-nii: Petru Atzél, fostu comite supremu, Petru Ormos, actualu vice-comite, Hofbauer protofiscalu, si alte respectabile persóne. Galeri'a salei de jocu sub pressiunea curiositatii éra indesata de publicu privitoriu alesu, in cátu ai mai fi potutu arangia unu balu cu persónele de pe galeria.

Celoru ce edifica spre sciintia!

Spre a folosi onoratului publicu in cercu si mai estinsu cu pracs'a mea castigata in mai multi ani, dupa terminarea studiiloru in Padu'a, pe terenulu architecturei in tieri din afara si in acésta tíera; facu cunoscutu cu tóta stim'a, cá primescu totu felulu de edificari in ori-ce stilu, facu reparaturi, si la ordinu gatescu in deosebi schizze, planuri si preliminari de spese, tóte pentru pretiurile cele mai moderate.

Blasiu (in Ardealu), in dio'a publicarei.

Aug. Mazzuchi,
architectulu archidiecesei
gr.-catolice.

(5) 1—3

Auditi, vedeti si mirati-ve!

Marfurile de argintu Britania, primite dela o massa concursuala a unei mari Fabrici de argintu Britania, devenite falita, se dau cu ori ce pretiu, sau mai bine disu gratuitu.

Trimitendu fl. 7. — in bani gata sau cu rambursa ori cine primesce urmatórele 50 obiecte cu a patra parte din valoarea reala, si adeca :

Bucati	6	Cutite de masa	escelente, manunchiu de argintu Britania, cu cutitari adeverat englesesci	
"	6	Furcutie de cele mai fine,	argintu Britania, dintr'o bucata.	
"	6	Linguri de mancare	de argintu Britania, grele si massive.	
"	12	Linguritie de cafea	de argintu Britania, de cea mai buna calitate.	
"	6	sustitóre de cutite	de argintu Britania, de cea mai buna calitate.	
"	1	lingura mare de lapte	de argintu Britania, massiva	
"	1	lingura mare de supá	de argintu Britania, grea.	
"	9	Tave de prezentatu,	ciselate fórte finu.	
"	2	sfnice de masa de salonu	Britania pline de efectu.	
"	1	corfa de páne massiva	de argintu Britania.	

Tóte 50 obiecte sunt fabricate din celu mai finu si celu mai solidu argintu Britania, care este uniculu metalu ce se esista pe lume, care in veci remane albu si nu se póte deosebi de argintulu adevératu nici dupa o folosire de 30 ani; pentru acésta garantedia.

Afara de aceste mai sunt :

18	cutite, furcutie si linguri	de argintu Britania, câte 6 bucati tóte 18 la olalta fl. 3.75.
6	linguri mici de cafea	de argintu Britania, mai inainte cu fl. 3. — acum numai cu fl. —.60
1	lingura de supá	" " " " " " " 3. — " " " " 1. —
1	lingura de lapte	" " " " " " " 1.50 " " " " —.50
6	tave	" " " " " " " 5. — " " " " 1.50
6	sustitóre de cutite	" " " " " " " 4.50 " " " " 1.50
1	cuteia de zacharu	" " " " " " " 4. — " " " " 1.20
1	pareche sfesnice mai mari	de " " " " " " " 2. — si fl. 3. —
1	clopotielu de masa	de argintu Britania mai inainte cu fl. 4. — acum numai cu fl. 1.60
1	pábaru de oua	" " " " " " " —.60 " " " " —.30
1	pipernitia si salacitia	" " " " " " " 2.50 " " " " —.75
1	Carafine pentru otietu si uleiú	de argintu Britania mai numai fl. 3.50 si fl. 4.50
1	unea ta de focu grea	de pusu pe masa, mai inainte fl. 3. — acum numai cu fl. —.95.

Cane de cafea si tea à fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zacharu à cr. 35, 50, 80, fl. 1; cutii de zacharu à 2.80; presaratoriu de zacharu à cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1; carafine de otietu si uleiú à fl. 2, 4; cutii de untu à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4. — inca si alti articuli nenumarati.

Cá dovada, cá anuniulu meu

nu este insielatoria,

me deobligu prin acésta in publicu, daca marfa nu convine, a o rentóre: fara nici o greutate. Indreptu la epistolele de multiamita ce mi-au venitu, si pe cari imi voui permite ale publica successivu. — Cine dorece deci a primi pe banii sei o marfa buna si solida si nu lapedatura, se se adressedie numai cátra

A. Fraiss,

Vien'a, Rothenthurmstrasse 9, vis-à-vis de palatulu archiepiscopescu.

(2) 4—4